

CATALUNYA SOCIAL

APARTAT 273

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
BAIX ST. PERE, 1, 3 i 5 - BARCELONA

TELEFON 1114

El protectorat civil

El senyor Villanueva, com ja és sabut, ha estat nomenat alt Comissari. Veurem si aquest canvi de política servirà per a retornar novament els nostres fills a les llars. Si persisteixen mantenint un gros exèrcit al Marroc, amb el canvi no hi guanyarem gran cosa. El poble el que vol es que s'acabi d'una vegada una guerra que ens empobreix i arrabassa la nostra joventut. Nosaltres creiem que el protectorat civil pot ésser el començament d'una pau durable, però la dificultat rau en trobar l'home que reuneixi les degudes condicions. Reeixirà el senyor Villanueva en el seu difícil comès? Nosaltres ens atrevim a afirmar que no. Els polítics professionals, els que viuen allunyats de la realitat i no reconeixen les variants ètniques ni el lliure ús de la llengua pròpia, trobaran segurament molt encertada l'actuació del flamant comissari.

Es dolorós confessar-ho, però ho diem perquè no es cap secret: les veritats no han d'amagar-se mai: els polítics de Madrid no tenen condicions per aconseguir la unió espiritual dels pobles que pretenen protegir. Sentireu dir a la majoria dels polítics madrilenys o aclimalats a Madrid, que el Marroc *es una prolongación del solar patrio*. Es a dir que per a ells no existeix cap diferència entre els pobles ibèrics i el Marroc. Mentre tanquin els ulls a la realitat, és impossible que hi hagi pau. El senyor Villanueva que mantes vegades ha demostrat tenir una mentalitat estepària, actuarà a les terres del Marroc igual que si es trobés a Madrid.

Amb els diners que hem esmerçat inutilment al Marroc, hauriem pogut donar un gran impuls a la riquesa i a la cultura d'Espanya. Es irrisori que un poble que no té escoles i els pobres mestres rurals es moren de fam, esmerci grans quantitats per sostenir una guerra que no ens donarà cap profit. El Marroc continuarà essent la sepultura de la nostra joventut. Aquelles terres ermes i inhospitalàries son xopes de sang generosa. El patriotisme veritable no consisteix en dissimular els defectes, sinó en dir la veritat. Certament que als ulls de molta gent és mes patriota el ciutadà que fent vibrar la lira de l'entusiasme canta unes glòries que no existeixen, però a desgrat dels que això creuen, cal parlar clar i alçar la veu. Els dies passaran i tot seguirà igual. El poble anirà arrossegant resignadament el carro feixuc de la decadència. Algú potser creurà que és aventurat fer aquests judicis. Però no sabeu que a Espanya fer de profeta és una cosa molt planera?

15 cèntims

EL QUE PASSA

ESPANYA ENDINS

Males llengües han dit que la malaltia que ha sobrevingut al nou Alt Comissari del Marroc era de caràcter diplomàtic. Per desgràcia es real, ben real la malaltia d'En Villanueva.

El pitjor és que cada dia que passa sense solucionar l'afer del Marroc va agreujant-se.

Del Marroc sempre porta el vent males noves. Segons les més recents, les càbiles que confiant amb la serietat de l'Estat espanyol combateren al nostre costat contra les càbiles enemigues, es troben ara a la boca del llop i sense mitjans de defensa ja que, per mor de conseguir prompte la pau a tota costa, aquestes càbiles han passat a ésser enemigues d'Espanya i quelcom més encara. El Raissuni i els seus, que els teniem vençuts i acorralats, ara, en virtut de la nova política que acordà En Sánchez Guerra, són els amos de la seva zona i es vengen bàrbarament (com saben venjar-se els rifenys), de les càbiles que al nostre costat fins no fa poc els combateren. Això és un xic més que vergonyós. Perquè hi ha que afegir que aquests amics de darrera hora són els que van portar a cap les hecatombes d'Anual, Mont-Arruit i tantes altres, són els mateixos que fins ahir robaven i assassinaven els espanyols que gosaven creuar el territori llur.

Això clama al Cel, i els crits i les protestes dels rifenys així burlats per l'Estat espanyol, i dels espanyols així enganyats i venuts allí per l'Estat, eixorden i commouen profundament l'opinió pública.

Són molts i prestigiosos els diaris que ja demanen judici públic contra els governants i el Comissari que així han procedit.

Malgrat això comencen els *concentrats* les conxorxes de les eleccions. Al sí del Ministeri es produeixen cada dia fortes baralles que van esquarterant el bloc esquerrà, no molt compacte, certament. La lluita propera es presenta aferrissada, no tan entre el gornvenant i els enemics seus polítics naturals, però si entre els governants mateixos. L'espectacle de tantes concupiscències desbridades molt abans de la lluita és llastimós, i fa preveure una batalla electoral escandalosa.

Els partits extrems aprofiten aquestes deplorables circumstàncies per reorganitzar-se i preparar altra volta luctuosos esdeveniments. Ara compten amb auxilis efectius de Rússia, que vol fer d'Espanya camp preferent de ses horribles experimentacions.

Si al menys reeixissin els esforços que gent de tanta preparació, i bona voluntat com els qui han promogut les recents assemblees (de les

quals havem ja parlat fa pocs dies) fan per a salvar el poble.

De la catàstrofe d'Onteniente s'ha esbrinat que va tenir per origen el mal estat del material ferroviari. Si fa no fa tot està igual. Responsabilitats? Ja poden descansar en pau els morts... i els vius.

ESPANYA ENFORA

Comencem amb una bona nova: Xina ha abolit l'esclavatge. Allà, des que varen destruir l'imperi per instaurar la república, fan com a Portugal... cada setmana es provoquen crisis. Es una delícia la democràcia viscuda per pobles que la prenen seriosament.

Ara treballen per a poder viure-la els indis que rauen sota el poder de la Gran Bretanya. Es cansen d'estar bé, relativament. Sortiran amb la seva? Pel que pugui ésser, Anglaterra ja es prepara a repetir allí el cas dels Dominions. Governar és *preveure* en els pobles que en saben. Aquí, és *veure* i contemplar els estralls del sistema contrari.

Tornem a buscar una bona nova per a descansar de les dolentes, per que ja suposaran els nostres llegidors que allò de Lausana acabarà amb punxa. El món il·lustrat festeja encara el centenari de Pasteur d'una manera corprenedora. L'Església ha pres la part que li pertoca tractant-se d'un savi tan gran com bon catòlic. Pasteur és un dels benefactors de la humanitat i una de les glòries més radiant de l'Església i de França.

Parlem-nè de França. A París s'està perllongant la Conferència de Londres. Alemanya ha fet altres propostes per tal de donar una solució pràctica a la qüestió de les reparacions, de la qual està pendent la pau del món i tal volta la vida civilitzada d'Europa. Poincaré sembla que s'ha convençut que el món no consentirà a França el plantejament dels seus plans imperialistes. La campanya periodística de Llloyd George els ha fet impossibles. Els ianquis, malgrat el viatge homèric de Clemenceau, el gran patriota francès, no s'han convençut de la justícia francesa, i s'esforcen en buscar una solució que eviti al món un nou flagell com el de 1914. Els moments presents són verament semblants als de l'estiu de l'any esmentat.

A Irlanda tampoc acaben de donar el partit en lluita amb les normes de la pau. El govern pega de debó, però com si tal cosa. Pobra Irlanda!

El partit Popular italià

No fa molts dies, d'aquestes planes estant, ens preguntàvem que faria el partit Popular italià, integrat per homes eminents, davant del feixisme. Com es natural, un partit fort com el Popular, no havia de resignar-se ha ésser absorvit i eliminat de la política italiana. Els catòlics italians tenen prou força per a intervenir en les lluites polítiques i fer sentir la seva veu orientadora.

Don Sturzo ha parlat a Torí i ha exposat amb una gran claretat el moment polític actual, fent assenyats advertiments al feixisme.

"La lluita contra l'Estat democràtic centralitzador a Itàlia — va dir — ha estat sostinguda per tres partits de massa: pels socialistes, els populars i els feixistes. Els primers, basant-se en la lluita de classes per la dictadura de classe, intentaren abatre un sistema però no podien tenir-ne un altre i llur revolució va fracassar. Els populars sostingueren la reforma de l'Estat sota el terreny constitucional i esdevingueren un partit parlamentari que tenia en contra seu la coalició democràtica. Els feixistes, amb el mètode directe i amb les organitzacions armades, han conquerit el poder.

Però no pot dir-se encara si l'episodi està ja clos o està per cloure's en una sèrie de fets que podrien caracteritzar-se com una crisi de govern o bé si prosseguirà el seu desenrotllament en una veritable crisi de les institucions.

Després don Sturzo estudia la crisi del parlamentarisme enquadrant-lo amb la de l'estat centralitzador, burocràtic i monopolitzador; recorda les diverses etapes sofertes per la llei electoral amb el successiu allargament del sufragi fins arribar a la proporcional; remarcà la inestabilitat dels governs que en 74 anys hi ha hagut 69 ministeris i es mostrà partidari que el Senat fos de representació electiva i de corporacions, per meitat.

"La crisi del parlament — digué — es va mostrar sobre tot en declarar-se la guerra, decretada fora de Montecitorio. La Cambra no tenia ni fe per dir sí, ni coratge per dir no. Veíem passar passivament el més gran esdeveniment històric des de la unitat fins avui i va veure exhaurida la seva comesa. I quan, després de la guerra, es volgué rependre l'activitat constitucional, no fou possible usar l'antic trinomi ciutadà elector-Cambra-govern per què era romput per un fet nacional. Fou necessari tornar la llibertat d'expressió i la força de cohesió al país, a la consciència electoral amb la formació de partits a base nacional. Per això va venir la representa-

ció proporcional, com element disciplinador i orgànic, de les grans masses allistades pel sufragi universal.

Però la crisi del parlamentarisme no podrà ésser superada amb la simple solució del mètode representatiu; convé assegurar-se també una bona i abundant producció legislativa.

Què farà el nou govern que don Sturzo anomena "Comité de seguretat"? Abans que tot haurà de fer nova la Cambra. Però si durant l'any dels plens poders no intenta la transformació de l'Estat centralitzador i del parlamentarisme democràtic, la seva Cambra serà la mateixa. Podrà tenir una altra cara o un altre nom i en lloc d'aquestes quatre democràcies hi haurà quatre feixismes; els socialistes combatran més o menys els feixistes; els populars seran en menor nombre, però la Cambra serà igualment inquieta, equivoca, amb majoria inestable i el parlamentarisme democràtic pesarà encara per uns altres anys sobre la vida política italiana.

S'invoca un govern fort i per això molts han acollit amb satisfacció el govern de Mussolini. Però això no voldrà dir que Itàlia pugui tornar al període pre-constitucional dels governs paternals i il·luminats amb parlaments decoratius. Per això convé, abans que tot, tornar a la llibertat constitucional, a la legalitat i a l'ordre públic.

Aquí està l'aspra i dura tasca del govern, sigui enfront dels adversaris decidits o enfront dels propis amics. L'esperit de violència que ha anunciat durant més de dos anys l'acció feixista, no pot tornar fàcilment i dòcilment a la legalitat sense deixar notables rastres. I convé remarcar que l'esperit de disciplina que han mostrat les esquadres a llur cap ha estat rellevant, encara que potser sigui per la contradicció, pel menyspreu de les lleis escrites per l'Estat italià i l'obsequi a la llei disciplinària de llur organització pròpia, com també pel voler indiscutible de l'home que la guia i la domina.

Avui — exclama don Sturzo — aquest home és el govern i les dues lleis, la italiana i la feixista, s'han d'identificar i consolidar. Quina de les dues haurà de claudicar?

Si el fi del partit feixista és un fi nacional, hauria de prevaldre la llei italiana, especialment quan la identificació de les dues lleis serà impossible, com esdevé en l'exercici de la violència contra persones i instituts. Heu's aquí l'esforç del govern per a trobar la solució.

S'afirma — prossegueix l'orador — que l'esquadrisme seleccionat esdevindrà cos de l'Estat, tot

continuant cos feixista. L'experiment serà ben difícil: això representa la voluntat, ja en acció, de normalitzar l'estat de fet.

Després de referir-se al problema econòmic i financer, don Sturzo pregunta:

Quina és la missió del partit popular italià? Es avui finida o atenuada?

Don Sturzo ho nega i rebut les crítiques a l'acció del partit i del grup parlamentari.

Refermant els principis ideals del partit popular que es resumeixen en la paraula "libertas" i reivindicant pel partit el mèrit d'una activitat que no s'ha limitat a la política parlamentària com la "democràcia burgesa" que no tenia darrera seu un partit sinó una clientela, l'orador examina les campanyes i les conquestes que són glòria del partit popular, al qual atribueix el mèrit de la campanya contra l'Estat centralitzador i monopolitzador.

"Quan estava en son període àlgid — afegí — el socialisme d'Estat, la nostra veu era l'única que se sentia; la premsa feia silenci entorn nostre, però el país sentia la novetat i seguia".

El mateix succeïa amb l'autonomia, la qual — avui combatuda pel feixisme — triomfarà no obstant, en l'esdevenidor igual per l'examen de l'Estat, primer combatut pel relator feixista a Nàpols i ara actuat pel govern.

Assenyalant al partit la missió de "concorrer amb eficàcia i superar l'estat revolucionari i de desordre i fer sentir la força de les més altes i superiors directrius morals i nacionals", l'orador acaba amb una afirmació de treball i sacrifici entusiasta i disciplinat per la redempció de la pàtria "per damunt de tot bé terrenal i de tot afecte humà".

**En les faltes reconeixem l'home en general,
en les virtuts a cada un**

Els obrers davant la crisi de l'habitació

Més d'una vegada ens em planyut de que les organitzacions obreres de tots els matisos veïssin sempre els problemes d'una manera simplista, sense les complicacions i derivacions que l'Economia en tot moment presenta.

Així la fórmula *més jornal i menys jornada*, ens ha semblat absolutament absurda des del punt d'obrir obrerista, deixant de banda tot allò que repercuteixi en la producció i solament atés el desgavell del pressupost familiar del treballador.

Sembla que ja no hi ha res més a desitjar després de copçat l'ideal d'obtenir un màxim rendiment amb el mínim d'esforç, i heus aquí l'error; perquè, al cap d'avall, no es poden considerar les relacions obrero-patronals com una cosa abstracta i isolada, i encara menys les solucions de cada indústria desentenenent-se de la resta. I s'esdevé tot el joc econòmic dintre un cercle viciós: a major salari i menor producció, major és el cost general de la vida.

Per això una acció obrerista relacionada amb les necessitats del cos social ens sembla, a més d'una determinació de virtut de comprensió, una ruta encertada.

Deixant de banda tota qüestió doctrinal, no podem menys que retreure en aquestes planes una determinació del Sindicat Unic, amb l'únic fi, repetim, d'esperonar a tots els directores de

masses a ampliar llur concepció del problema obrer.

No és una incògnita per tots els que vivim a Barcelona que si en el ram de subsistències el valor adquisitiu de la pesseta es poc més de 0'50, en quant a lloguers es refereix, aquesta valor no arriba a la quarta part del tipus normal en l'any 1914. Entre altres causes que no són del cas aquí esmentar, la que absorbeix la importància és la manca d'habitacions, que fa que a una major demanadissa, s'encareixin fins el marge d'utilitat, que és crescutíssim. A aquest desnivell entre oferta i demanda hi ha contribuït d'una faiso definitiva l'enderrocament de cases de lloguers modestos, motivat per la reforma, ja que les que s'aixequen als antics solars (i no en la proporció numeral) són construccions o per rics o per despatxos.

Per això ens sembla encertada tota acció que tendeixi a evitar aquest trasbals, i a aquest fi va ordenada la conclusió de l'Assemblea de la Confederació celebrada el diumenge prop-pasat, que diu:

"No fer cap enderrocament sense que abans s'edifiquin habitacions que equiparin en tant o menys preu de lloguer a les que es tracti d'enderrocar."

Punt d'obrir que En Salvador Seguí havia ja sostingut en una reunió del Ram de Construcció que va tenir lloc el 17 de Novembre de l'any finit.

Cal que els obrers vulguin seguir aquesta orientació paral·lela en la marxa del conjunt, esdevenint un estament en lloc d'una classe.

JULI VILA

Els tres diables de l'hora

Es clar que són més de tres els mals esperits que roden per la terra, però els tres amb els quals ens toca bàtre'ns, que són ben negres i ens amarguen cruelment la existència, són tres diables gegants. Infinitament més poderós, cadascun d'ells, que els seus febles i migrats contradictors, bé cal que Déu ajudi a n'aquestos, i els hi aguantí els braços.

L'un dels tres, és el diable del Cinematògraf. Té muntada una indústria potentíssima, la més forta del món. Empra milions de milions per l'ensenyança. Ell diu: *Soc l'Educador del món*. Té una escola universal, internacional, utiladíssima i popularíssima. Ell ensenya a les multituds el crim i la passió en ses més moderníssimes gossades, en sos més útils trucs d'eficàcia certa. Aliçona en les arts del robar i el matar i el fer patir, i fascina les gentades amb son irresistible apostolat de la disbauxa.

L'altre és el diable del Joc. El seu lema és: *Jo soc l'Administrador del món*, i això, sobre tot ho practica en aquesta terra. Ell fa política, fa pàtria, fa ordre social, fa cultura, fa beneficència i caritat. Per a realitzar tant belles obres, desfà cases i famílies, aplanar autoritats, terraplènia lleis, compra i ven funcionaris, aterra la virtut, enderroca l'honor, aixampla la justícia, liquida patrimonis i hisendes, treu fites i fronteres morals, esborra bons noms, i omplènia timbes amb els cossos dels suïcidats. Ell ha abolit el treball, bo i fent adorar el Joc com a providència general.

El tercer dels monstres és el diable de l'Anarquisme. Du escrits al front — com la Bèstia de l'Apocalipsi — noms de blasfèmia, i el seu nom ja és una blasfèmia per sí sol. Crida que no vol amos, però ell diu: *Jo soc l'Amo del món*. Ell ha trobat el jaç que li

fa d'aixoplug i d'invulnerable blindatge: el sindicat obrer. D'allí dins estant, ell cremarà l'univers, però a n'ell ningú el pot atènyer, car els trets els rebria la pell i la carn dels pobres treballadors. I ara ell està mobilitzant ses esquadres. Ai del qui rebutgi afilerar-se sota el servei de l'Anarquisme, ai del qui no vulgui ésser blasfem, ai del qui refusi ésser incendiari! Perdrà el pa, i perdrà la vida. Perquè l'Anarquisme és proclama senyor de vida i mort dels obrers, i de tothom, i exigeix que, no a Déu, sinó a ell, al diable, demanï tothom i cadascú el pa de cada dia.

Tant ferèstegs personatges, no són pas engúnia ni alarma de ningú. L'especial aflag i el somriure plaent dels contemporanis són camí de vellut per al pas dels monstres. Els magistrats i els homes poderosos, d'un costat, les turbes i corrúes ciutadanes d'un altre, s'apressen a fer-los la més esplèndida arribada.

I aquesta és la malícia dels dies nostres. Perquè ja va dir Jesucrist que cada dia es duia la seva: *Habet dies malitia sua*. I vet aquí. Contra els tres dracs, que no són de fàbula, sinó ben carnals i ben vius, que tapen la llum del sol, fent la tenebra amb ses ales, contra aquestes satàniques feres — que sols amb un frec o una unglada, de combat ens treurien — hem de prosseguir — any nou, lluita vella — fent degotar, en aquesta oculta fontana, el rajolí modest d'una paraula que és feble i obscura, però que porta disolt l'únic tòxic mortal per al diable: la Veritat de Déu.

Sigui aquesta sempre amb nosaltres. Amén.

R. RUCABADO

L'encis de la terra i de la llar

En Ricard tenia una imaginació molt exaltada. Cada matí quan sortia de casa i veia onejar les muntanyes terres enllà exclamava amb una gran melangia:

—Qui tingués ales ben grans per a volar lluny d'aquest poble ensopidor. És una cosa ben trista veure sempre el mateix.

El germà d'En Ricard també era de mena somniador, però estimava la pau de la llar. Els dos germans projectaren un viatge ben llarg, per tal que els retingués molt de temps lluny de la seva terra. Però i la mare velleta? És possible que abandonin aquella pobra dona que els estima tant i que no té altra consol que els seus fills? En Lluís, el germà petit, es va negar a fer el viatge.

—Seriem uns mals fills si abandonavem la mare! Que no veus que quan ens trobaríem lluny la nostra bona mare es moriria d'enyorança?

En Ricard no s'atreuï a descloure els llavis. La fantasia el portava lluny, però l'amor de fill el retenia prop de la seva mare.

Els dies anaven escolant-se rapidament. Els dos germans, aclaparats per un gran ensopiment, portaven una vida plàcida i tranquil·la. A l'hivern, esperaven veure fruitar els arbres i esclatar les flors perfumades, i a l'estiu enyoraven la melangia dels dies freds i rufols que el cel és gris i les fulles daurades rodolen per terra.

Un dia la mare emmalaltí. Els dos germans no es movien del capçal del llit. El senyor Rector, un home vellet i espiritual que parla a poc a poc i amb una gran dolcesa, aconhortà a la pobra velleta malalta.

—Moriu tranquil·la—li va dir,—que els vostres fills pregaran per vos.

Arribà la matinada i l'herba era humida de rou i la boira embolcallava las muntanyes. Un ocellic, balb de fred, saltironava damunt el branquilló d'un arbre que estenia les branques nues davant de la finestra de la pobra velleta. Triomfà la llum i l'horitzó sangnà lleugerament. Mentre el sol apareixia darrera les muntanyes amb la faç vermella i encerclat de boires d'or, i l'herba humida es redreçava i els ocellics estenien les ales sota del cel inundat de llum, l'animeta de la pobra vella abandonà el cos feixuc i

s'envolà cap al cel. Els dos germans varen plorar molt damunt el cos inert de la pobra mare. La gent del poble envaï la casa. Les dones s'oferiren a vetllar el cadàver.

A posta de sol, en aquella hora que les muntanyes s'adormen sota el brill de les primeres estrelles, i les flors es colltorcen, i damunt de la terra hi plana un gran silenci, la pobra velleta fou portada al cementiri. Les campanes brandaven i les seves vibracions sonores s'escampaven terres enllà, en la gran quietud dels camps.

Quan arribaren al cementiri, la terra estava ja esventrada. Fou soterrada vora d'un xiprer alt i solitari. En posar damunt del taüt les darreres paletades el sol ja s'havia estimbat, i les tenebres davallaven ràpidament del cel. Els camins es varen enfosquir.

En arribar a casa, els dos germans varen plorar amb un gran desconsol. La tristesa, però, es va allunyar aviat. En Ricard va somriure com si se li hagués obert una gran finestra, des de la qual albirés un bell paisatge. Ja som lliures! La terra és nostra, Anem a conèixer altres pobles i a veure la llum d'altres cels.

Al cap de pocs dies el dos germans abandonaven el poble.

—Ara sí que serem rics—deia En Ricard.—Som joves i la fortuna es posarà a l'abast de la nostra mà.

Arribaren a un poble de l'altra banda de mar, i En Ricard no pensà en altra cosa que en fer grans negocis. En Lluís no deia res per no contradir el seu germà, però s'enyorava. Aviat aconseguiren amuntegar or. En Ricard volia més riqueses, i no veia mai extingida la seva sed.

—Oh, que soc ric!—exclamava.—Tot el món serà nostre.

—Ets feliç, germà meu?—li preguntà En Lluís.

—Ho seré el dia que tingui més or.

—T'enganyes, germà meu. La teva sed no s'estingirà mai. Si ara Déu ens llevés la vida, de què et servirien totes aquestes riqueses? És molt humà que es treballi per a guanyar diners, però no et deixis enlluernar pel brill de l'or. Vols dir, germà, que no erem més feliços al costat de la nostra mare? Si l'alegria no sabem portar-la a dintre, és inútil que vulquis comprar-la amb or. Et dones als negocis com si haguessis de viure sempre. Saps, germà, si demà quan brilli

novament el sol, seguiran oberts els nostres ulls? No t'avorreix aquesta vida?

—L'ensopiment del poble m'avorria!...

—Oh, com el veig brillant i resplendent aquell poblet voltat de muntanyes! Oh, quina buidor i quina solitud hi ha en aquesta casa! La nostra llar era alegre com un raig de sol. Quan la nostra mare velleta em besava el front, el meu cor s'omplia de pau. Has oblidat, germà, la nostra mare? No la veus caminar poc a poc amb un somris als llavis i amb els ulls plens de llüessors? Mira-la què és velleta. Te les mans arrugades i els cabells blancs. Oh!, aquella casa colrada com una espiga, amb la portalada ampla i un penjoll de blat de moresc a la finestra... No veus aquells camins poc afressats i solitaris pels quals passavem aquella tarda que anavem a enterrar la nostra mare? No veus aquell xiprer alt i solitari que ombreja les seves despulles? És molt bell, germà, córrer món i conèixer terres desconegudes, però és molt més bell encara tenir una llar en la qual hi ressoni la veu d'una mare.

—Però no tens també aquí camps i cases i muntanyes?

—Certament que sí, però no em diuen res a l'esperit. Els camps de la meua pàtria són més assolellats i el cel és més blau i la terra més florida.

—Això són romanticismes. Igual és aquest paisatge que el de la meua terra, i aquesta casa idèntica a la del meu poble. Germà, la meua pàtria és el món. L'or brilla a tot arreu.

Passaren alguns anys. En Ricard anava enriquint-se cada dia més, però no era feliç. Els platxeris de la vida no aconseguien alegrar el seu cor.

—Per què no soc feliç, germà?

—Com vols que la felicitat et somriqui, si no ets generós—respongué En Lluís—Veus que els homes humils t'allarguen la mà i no vols socorre'ls! Estima els pobres i sigues humil. Si el teu cor és eixut, com vols que conegui la dolçor de l'amor? Estimant Nostre Senyor s'anirà ablanint i s'omplirà de llum.

En Ricard anava emmalaltint i En Lluís li va dir:

—Saps què podriem fer? Tornar a la llar abandonada.

Al cap de pocs dies es posaven en camí. En albirar les muntanyes de la seva terra, el cor d'En Lluís glati amb més força.

—Ja som a casa!—exclamà amb una gran alegria.

—Jo tot ho veig igual—digué En Ricard amb una gran indiferència.—Ja som a casa! La meua casa és el món, germà!

—Què et sembla si abans d'anar al poble pugessim la muntanya de Montserrat? Aquí la tens la muntanya meravellosa! Mira-la que és alta i com passa la boira arran dels cims!

Quan emprengueren l'ascensió, el sol ja caminava cap a la posta. Els camins tortuosos que menen al monestir eren solitaris i amarats de quietud. Al caire dels abims verdejaven els boixos petits i retallats. Al cim dels pics més alts hi brillava una estrella. Diríeu que la muntanya era un immens vaixel·l que en fer-se nit encenia un llum al cim dels pals... Arribaren a la cova per un camí ple de verdor.

—Quina quietud!—exclamà En Lluís.—Em sembla que hem de trobar la mare de Déu asseguda al portal de la Cova. Aquesta pau m'entra cor endins i m'asserena l'esperit. No sé on soc, germà. Mira quina verdor, Ricard. Seguim, seguim aquest camí, que aviat arribarem al cim.

Quan arribaren al monestir el cel era transparent com un cristall. Els estels eren clars com gotes d'aigua i tremolaven de fred en la gran planura del cel. Els dos germans penetraren al temple. Es començava el sant Rosari.

—Germà—digué En Lluís,—no veus la nostra mare amb els rosaris a la mà? Cada nit, en fer-se fosc, el deien vora a la llar de foc. No sents la seva veu?

L'escolania cantà la salve i el rostre bru de la Mare de Deu es va aclarir i els seus ulls varen brillar com aquelles estrelles que havien vist parpallejar al cim dels pics més alts... La veu dels escolans dringava com una campaneta. Els violins ploraven. En aquell mar d'harmonies l'ànima d'En Lluís es bressava suaument. Després anaren a saludar la Verge. Amb una gran emoció posaren els llavis damunt les mans brunes de la mare de Deu. En Ricard l'esguardava amb una gran tendresa. Els aires eren perfumats i dels ulls de la Verge brollà una llum molt pura.

En sortir del temple, En Ricard plorava.

—Plores, germà?—preguntà En Lluís.

—Estic emocionat. Ara sí que soc a casa...

J. CIVERA I SORMANI.

La mort de la Junta de Presons

Semblava que en publicar-se el Reial decret, en virtut del qual l'Estat s'incauta del pressupost i de les facultats que eren encomanats a les Juntes de Presons, els diaris protestarien d'aquesta injustícia; però, dissortadament, no ha estat aixís. La majoria de la gent segueix ignorant l'obra meritòria d'aquella benemèrita Junta. En saber-se que el Govern conservador que presidia en Sánchez Guerra, es proposava pendre una disposició tan absurda i tan injusta, el nostre il·lustre amic En Ramon Albó, parlà amb els prohoms de la política espanyola, i gairebé tots es declararen contraris de dit traspass. Els lliberals es mostraren també partidaris de la continuació de la dita Junta; però avui són Govern i no sabem que hagin tornat a donar-li les facultats que tenia. És una cosa ben trista que els homes que posen llurs energies al servei d'una obra gran i generosa trobin tan grosses dificultats que s'hagin d'aturar a mig camí.

Per tal de fer conèixer la gestió de la Junta de Presons i posar de relleu la injustícia que acabava de cometre el Govern, l'ex-director general de Presons, En Ramon Albó, donà a l'Ateneu Barceloní una interessantíssima conferència.

Es refereix a l'eixorquia de la política penitenciària espanyola, fomentada en gran manera per fets com que durant trenta cinc anys que fa que la Direcció General de Presons depèn del ministeri de Gràcia i Justícia, hi ha hagut quaranta directors generals; durant aquests quatre anys darrers, n'hi ha hagut tretze. Compara aquesta inestabilitat amb el que s'esdevé a Itàlia, Bèlgica, França, Suècia, Noruega i altres nacions, on els directors generals duren anys i anys.

Parla de la seva anada a Madrid, junt amb En Francesc d'A. Bartrina i mossèn Josep Pedragosa, formant Comissió. Es veieren amb En Burgos Mazo, Lerroux, marquès d'Alhucemas, comte de Romanones, Roig i Bergadà i altres personalitats. Tots estaven conformes amb les raons que la Comissió allegava per la restauració immediata de les Juntes de Presons, tal com funcionaven fins ara; però...

Veiérem el ministre. En sent demà ens digué que trobaríem a la "Gaceta" una Reial Ordre que ens donaria raó, posant les coses en son lloc. Efectivament, aqueixa R. O. venia encara a complementar allò que en el Reial Decret es

disposava, i semblava feta expressa per la Junta de Presons de Barcelona (i la de Madrid).

Abans el Patronat o Junta de Presons era una institució oficial; d'ara endavant serà ni més ni menys que una de tantes Societats particulars.

Qui sap si ens exposarem a haver de tornar a fer allò que abans era tan corrent d'haver de fer, en anar a practicar la bona i bella tasca de visitar les presons, o sia, en l'una mà el barret i a l'altra un cigar de o'15... perquè permetessin l'entrada.

L'Estat, que s'ha demostrat i es demostra incapacitat, inepte, en tantes funcions, se'n vol acaparar una altra encara. Un Estat, al qual se li pudria el blat importat als molls, mentre el pa anava tan car; un Estat, en el qual els pagesos s'han de vendre el blat a baix preu, mentre el pa està tan car. Un Estat en el que veiem la vergonya d'aquestes eternes cues d'estanc. Un Estat que sosté vilipendis tan ignominiosos, desastres tan formidables com els d'Annual...

...I, no obstant, vinga augmentar-se el nombre de funcionaris, els quals d'ençà de 1917, segons deia fa poc el comte de Romanones, han augmentat en 15,000.

Parla de l'estat en què es troben els presidis d'Espanya. Mentre les cel·les millor construïdes i millor adaptades als corrents moderns de ciència penitenciària no costen més enllà de 7,000 pessetes cadascuna, per exemple, a Anglaterra, aquí hem vist que el cost era de 15,000.

Cita i esmenta una sèrie de casos verament esgarifosos; per exemple, els referents a manca d'higiene en els establiments penitenciaris.

En tant, el Patronat de Barcelona, amb només que dos funcionaris (el de Madrid en té quatre), i havent de lluitar amb els entorpiraments d'una legislació que data de l'any 1870, ha resultat una obra que de propis i estranys ha merescut llarguíssims elogis. Retreu gran nombre de fets de la Junta de Barcelona; per exemple, que malgrat de comptar amb un dèficit, en el sol espai d'un quinquenni, de 299,000 pessetes, per atencions carceràries (per retards de pagament de corporacions que havien de fer-ho), ella va arranjar-s'ho de manera que les finalitats de la seva obra no se'n ressentissin.

Havia creat una fundació escolar per als fills dels funcionaris de presons des de l'edat de dos anys i mig.

Havia posat mestres i practicants a la presó. Un professor de música de la categoria d'En Pérez Moya, fundant un chor compost de reclusos.

Havia establert la gimnàstica sueca i cursets de conferències.

I moltes i moltes altres coses.

LA PLAGA DEL FUTBOL

— Quina notícia més sensacional! El jugador Camallarga ha estat desqualificat...

— Això és horrible. Vol dir, senyor Llagustera, que aquest fet no provocarà una nova guerra europea?

Trèiem els nois del contagi dels grans i els duïem a l'Asil Duran, a l'Asil del Bon Pastor, a la Casa de Família.

Per part d'aquest mateix Estat, que ara ens mata, havíem rebut molts elogis.

Es refereix a la tradició i a l'Escola penitenciària catalana, singularment a Barcelona, on culmina la figura de N'Armengol i Cornet.

Historia, sintèticament, la tradició catalana en penitenciària, d'ençà de l'època romana.

I acaba dient: perquè compliem, se'ns lleven les facultats. I això que la Junta és composta de magistrats; per tant, persones nomenades i designades a Madrid, i per altres membres íntimament lligats també amb Madrid. Què faria si aquesta Junta la nomenés la Mancomunitat?

La Junta de Presons de Barcelona obsequiava els reclusos amb ranxos extraordinaris i postres

en les grans diades de l'any. Ara, per Nadal, els donava ranxo extraordinari i torrons. Els ho donarà això l'Estat?

I serà aquest també el darrer acte de la Junta de Presons; enguany, encara, obsequiarà els penats de la mateixa manera que els altres anys, per Nadal.

Després... veurem; però jo crec en la seva resurrecció.

El senyor Albó fou llargament aplaudit per la selecta concurrència que omplenava la sala d'actes de l'Ateneu.

Arribaran fins a les oïdes del president del Consell de ministres les paraules sinceres de l'il·lustre conferenciant? No ens fem il·lusions. Abans de tot són els interessos de la burocràcia i dels *cuerpos*, que van estenent arreu d'Espanya els seus tentacles...

Esguardant el món

La situació de Grècia

La qüestió del proveïment ha estat sempre un problema de difícil solució. En temps normal no produeix ni la meitat dels articles que consum. Posseeix, certament, encontrades molt fèrtils, però l'agricultura és encara molt rudimentària. Per posar, per exemple, Macedònia en estat d'exploació caldria esmerçar quantitats formidables.

El desastre d'Àsia ha obligat a cercar sobluig a Grècia més de 800,000 refugiats, entre els quals constitueixen majoria els vells, les dones, i els infants, incapaços d'incorporar-se a la vida del treball i de reportar un bé pràctic, però que altrament no poden refusar perquè són germans de raça. Sense aquesta irrupció la situació econòmica ja era molt lamentable, pensem, doncs, que succeirà en les circumstàncies actuals.

Malgrat l'ajuda eficaç dels Estats Units i de tot l'Occident, i la iniciativa privada, damunt de Grècia hi plana una gran misèria. Aviat mancarà el pa i el carbó El fred, que aquest any és molt intens, accentuarà més tots aquests mals.

Per a comprar pa i carbó serà necessari, naturalment, disposar de diners, i les caixes són exhaurides. Estava tan corrompuda la política, que aquell gloriós poble es troba avui sumergit en la misèria.

La lliura esterlina, dos mesos enrera, valia 140 dracmes. Aquesta setmana ha pujat a 420. El preu de la vida puja automàticament, empobrint el poble.

No cal, però, exagerar. El poble grec és actiu i treballador. Té una gran vitalitat, de la qual s'en poden esperar grans coses. Com ja és sabut, la marina mercant constitueix una de les principals fonts de riquesa de Grècia. Abans de la guerra la marina arribava a 900,000 tones. Alguns vaixells foren enfonsats durant les hostilitats, altres requisats i altres venuts. L'any 1918 no tenia més de 375,000 tones. Avui ha sofert un augment de 20,000 tones.

El desastre darrer la posà en un estat d'inferioritat i sota la influència de les potències estrangeres. Adhuc a força de grans sacrificis no podrà aconseguir que la pau sigui durable.

Ningú retornarà de Lausana veritablement satisfet. Les passions dels homes i les ambicions nacionals seguiran perturbant la pau en aquell recó de món. Ni els turcs, ni els anglesos, ni els russos, ni els búlgars no han dit encara el darrer mot. Els grecs, malgrat llur decaniment, no es resignen a bandejar les seves ambicions. Per què, es preguntava fa poc un per-

sonatge grec, l'Europa s'obstina, contra el nostre interès, a refusar-nos Constantinoble?

Així es comprèn que segueixen reorganitzant l'exèrcit. Els soldats grecs són valents i han rebut una sòlida educació tècnica. En poques setmanes han aconseguit restablir la disciplina. Però per refer la força militar d'una nació que ha deixat entre les mans de l'enemic una gran part del seu material de guerra, no es necessita únicament ciència i entusiasme, sinó també diners.

Veurem si el poble grec aconseguirà redreçar-se i tornar altre vegada a seguir el camí del progrés i de la prosperitat.

Estats Units

El senador Borah, que en el moment de la discussió del Tractat de Versalles, fou el cap dels irreconciliables, ha proposat una esmena al projecte de llei sobre el pressupost naval, demanant al president Harding que convoqui una Conferència de les potències, la qual estaria encarregada d'estudiar les qüestions econòmiques mundials i d'arribar a una reducció dels armaments de terra i de mar L'esmena deixa al president la cura de determinar les potències que haurien d'ésser convocades.

Aquesta esmena ha estat acollida de manera diversa pels membres del partit dels irreconciliables i hom preveu que tota la qüestió de la participació dels Estats Units a les qüestions europees serà objecte altra vegada de les discussions del Senat.

El senador Borah ha declarat: "Europa té necessitat que se li vagi en ajuda i cal ajudar-la. Si hom no hi porta una solució, en resultaran grans sofriments per Europa i enormes pèrdues per a la indústria, el comerç i l'agricultura".

Els comunistes italians

Els comunistes italians, al Congrés que van tenir l'estiu passat, es van subdividir en dos grups: els maximalistes i els comunistes. Els primers no estaven conformes a seguir les orientacions marcades per la Tercera Internacional de Moscou i per això se separaren del partit.

Havent-se convocat a Moscou el IV Congrés de la Tercera Internacional, els comunistes i els maximalistes hi trameteren cada u llur delegació per a justificar l'actitud presa. El resultat d'aquestes explicacions fou que els bolxevistes resolgueren que els maximalistes i els comunistes es reunissin en un sol partit altra vegada. Aquestes noves han causat un gran rebombori entre els maximalistes, els quals s'oposen a la unificació. Sembla que els tres partits socialistes continuaran actuant dividits.

Per l'Homenatge a Mossèn Rexach

La idea de celebrar un homenatge a Mossèn Baldiri Rexach, l'eximí pedagog català del segle XVIII, rector de Sant Martí d'Ollers (Girona), ha pres una gran volada.

La figura de Mossèn Rexach, en els nostres dies, té tota la força d'un símbol: és el símbol del seny català en la pedagogia: representa la veu del sentit comú pel que es refereix a l'ensenyament en les escoles, el qual ha de fer-se en la llengua natural del poble on les escoles són enclavades.

Així, doncs, resta ben clar que el significat d'aquest homenatge que hom prepara a tot Catalunya i a totes les terres de llengua catalana, és aquest: **AFIRMAR EL PRINCIPI QUE L'ENSENYAMENT HA DE FER-SE EN LA LLENGUA DEL POBLE.**

Vol dir això que en l'escola només s'ha d'ensenyar que la llengua materna? De cap manera. Quan un hom proclama que en les escoles enclavades en terres de parla catalana, per exemple, l'ensenyament ha de fer-se en català, no vol dir que s'exclouï l'ensenyament del castellà, del francès, l'idioma que sigui; sinó que, precisament per aprendre millors els altres idiomes, aquests s'han d'ensenyar en llengua catalana perquè aquesta és la més coneguda i la que millor pot servir d'instrument per aprendre coses menys conegudes o desconegudes del tot.

No es tracta, doncs, d'una qüestió d'amor propi o de caire polític: es tracta d'una qüestió de sentit comú pedagògic, es tracta del profit dels alumnes.

Que el principi de l'ensenyament en llengua materna no és cap argücia partidista o política apareix ben clarament considerant quines son les entitats que ho proclamen.

Aqueixes entitats són les que proposen i inviten a l'homenatge: els "Amics de la Instrucció", de Barcelona, iniciadora; Associació Barcelonina de Mestres Oficials; Associació Provincial de Mestres de Girona; Associació Provincial de Mestres Nacionals de Barcelona; Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona; Associació de Mestres joves; Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona; "El Magisterio Gerundense"; Butlletí de Mestres; Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana; "Magisterio Tarraconense"; Federació de Mestres Oficials; Centre Autonomista de Dependents del

Comerç i de l'Indústria; Consell de Pedagogia de la Mancomunitat; "Magisterio Leridano".

Firmant la convocatòria aqueixes entitats, va celebrar-se, fa uns dies, a Barcelona, una magna reunió d'associacions pedagògiques i culturals, aplegant-se'n-hi cent trenta, de diferents indrets de Catalunya, assistint-hi, també, representants d'associacions obreres, artístiques, científiques, deportives.

En aqueixa reunió parlaren diversos representants; i feu us de la paraula també el president de l'Associació Provincial de Mestres Nacionals de Barcelona, el senyor Martínez Avellán, el qual no és català, precisament, i parlà, en la seva llengua, com és molt natural, que és la castellana, dient: "Dejad que la lengua de Cervantes venga a asociarse a un coro de alabanzas en la lengua de Verdaguer, para honrar la memoria del ilustre pedagogo Mossèn Rexach, propulsor de lo que és norma y convencimiento de mi vida, esto es, que la enseñanza debe darse a los niños en su propia lengua".

Fets els parlaments i canviades impressions, la magna assemblea acordà, per unanimitat, insistir en la idea de l'homenatge, invitant-hi totes les terres de parla catalana.

Invitar els Ajuntaments, entitats pedagògiques, mestres, societats de cultura, acadèmies, etc. a que s'adhereixin a l'homenatge.

Celebrar el febrer vinent (per haver-se escaigut en febrer la mort de l'il·lustre mestre) una gran manifestació cultural (manifestació-homenatge) a Girona, on Mossèn Baldiri Rexach estudià la seva carrera, i col·locar una placa en la casa de Sant Martí d'Ollers, on, durant cinquanta anys, feu de mestre d'estudi; així com celebrar un acte en el lloc de sa naixença, a Solius.

Nomenar el Comité organitzador, compost de les entitats ja esmentades, per tots els actes que s'hagin de celebrar i per recollir les iniciatives que se li vulguin adreçar.

Nosaltres, des d'aquest moment, ens hi adherim de tot cor, i invitem a les corporacions populars i públiques, professionals, pedagògiques, culturals, i de tota mena, que s'hi adherixin, també.

Les adhesions han d'ésser trameses, a nom del Comité Organitzador, a Barcelona, Plaça de Santa Anna, núm. 4.

COMENTARIS

A propòsit d'una Conferència

Confesso sincerament que vaig anar a la Sala Mozart, amb una mica de prevenció. Estem tan avesades a assistir a conferències donades per homes que tenen fama d'eloqüents, que temiem que els senyor Goicoechea ens digués quatre vulgaritats admirablement dites. Sortosament no fou així. Nosaltres que des d'aquestes planes estant hem posat de relleu la necessitat que la dona es captingui de la seva formació intel·lectual, ens va plaure molt la defensa de la dona que feu l'exministre senyor Goicoechea. El món camina i es renova. Uns quants anys enrera les paraules de l'aludit conferenciant haurien fet riure. No va dir pas coses extraordinàries i meravelloses, sinó que es feu ressò simplement de les coses que es diuen favorables a la dona. Recordà que Quévedo havia dit que no volia la dona ni *"para bufona ni para consejera"*; que Schopenhauer la qualificava com animal d'idees curtes i de cabells llargs i que lord Byron deia que únicament dues classes de llibres poden llegir les dones: els de cuina i els de pietat. Aquesta era la mentalitat dels homes pensadors de les darreries del segle passat.

Avui segurament no trobariem cap home de talent que parli despectivament de la dona. Diem malament, a França la majoria dels senadors es declararen contra la dona, negant-li el vot. Això naturalment és una qüestió opinable. El sensible és que s'allegui per justificar la negativa, que la dona no té capacitat intel·lectual, ni moral, ni política. Que es digui, com jo he dit, que la dona no ha de intervenir en les lluites polítiques que tan apassionen els homes, per raons d'ordre moral, està bé, però és irritant que se'ns negui capacitat intel·lectual. Algú potser objectarà: és que la dona no pot pendre part en els moviments patriòtics? Naturalment que sí. La dona sent igualment la pàtria que l'home, i pot intervenir en un moment determinat en els moviments que s'inicien de caient patriòtic.

El senyor Goicoechea, demostrà amb gran eloqüència, que la dona té capacitat intel·lectual, esmentant els noms de les dones il·lustres que han assolit un gran prestigi en el món de les arts, i de les ciències.

En les escoles bisexuals es veu ben clarament que la dona intel·lectual no és inferior a l'home. Quan el professor explica la lliçó davant d'alum-

nes d'ambdós sexes, no es dona mai el cas que hagi de repetir-la perquè no l'entenguin les noies. Es després quan la dona es troba en un estat d'inferioritat. El jove amplia els seus estudis i adquireix nous coneixaments, i en canvi la dona quan surt de l'escola generalment no es capté de la seva formació intel·lectual. Té una cultura deficient, millor dit un vernis de cultura. Com pot equiparar-se l'home a la dona, si a aquesta se la tracta en l'ordre cultural, com si fos un ser inferior? Eduqueu la dona, enriqueix el seu intel·lecte, i ja veureu si té o no capacitat intel·lectual. No volem pas dir que les dones hagin d'estudiar dret i medicina, però hauriem totes d'ésser educades més seriosament, deixant de banda moltes cursileries que tan de mal ens fan.

El senyor Goicoechea feu també observar les injustícies contingudes en el Codi civil, respecte dels drets de la dona en comparança amb els de l'home. Aquestes injustícies són ben manifestes. Els notaris podrien contar-nos coses ben interessants, referents a la inferioritat de la dona. I no diguem res de les injustícies, que conté el Codi civil, referent a l'adulteri. L'home té el dret de fer el que vulgui i a la dona no se li reconeix ni el dret de protestar. Tot el rigor de la llei es per la pobra dona. Ningú pot negar la nostra desigualtat civil i la nostra desigualtat econòmica.

L'única capacitat que va negar-nos el senyor Goicoechea es la capacitat política. Aquesta també la reconeixem nosaltres. Però si no la tenim no en som pas únicament nosaltres responsables.

No ens han enlluernat mai els verbalismes ni l'oratòria llampant, però hem de confesar que ens plauria molt, que els nostres conferenciants se subjectessin una mica a les regles de la elegància. Hem observat, mantes vegades, (les veritats s'han de dir encara que siguin doloroses), que els nostres conferenciants, parlem en general, no fan cap esforç per mantenir-se en un to de distinció. Són poquíssims els que es recorden que parlen davant d'un auditori distingit i que cal que el gest sigui elegant i la paraula depurada. La sobrietat i la concisió catalanes no són incompatibles amb l'elegància.

Cal que fem un esforç per tal que siguem més depurats en el llenguatge, sense perdre les nostres virtuts racials.

La majoria dels nostres conferenciants diuen coses substancials, però d'una manera tan inelegant que desplauen al públic selecte.

No oblidem que l'oratòria és un art, i que en tots els arts hi ha una mica de ficció. La realitat crua no ha estat mai art. Siguem sincers, però elegants.

MARIA BONSHOMS

D'ací i d'allà

A Madrid hi hagut una manifestació de *crou-piers*. Una Comissió es dirigí al Ministeri i pregà que el ministre els rebés. Els va rebre el sots-secretari del departament, senyor Gullón.

Amb llàgrimes als ulls varen dir que no podien viure si el Govern persistia tancant els *cabarets*.

Qualsevol dia els lladregots faran una manifestació demanant al Govern que disolgui el cos de policia per tal de poder viure amb més llibertat.

* * *

Sembla que els lliberals es barallen per la qüestió de l'encasellat. Cada cap de fracció lliberal vol els districtes pels seus amics. És natural. El que tingui més força al Parlament serà l'amo de la situació.

Però no havíem quedat que pujaven al Poder per tal de treballar per la prosperitat del poble? Ara es repartiran els càrrecs i els districtes i tothom estarà content. El poble serà lliberal... fins que governin els conservadors.

* * *

No diran que no som imparcials. Avui en- viem un xardorós aplaudiment a En Lerroux, *coram populo*. Ha fet un acte de bon cristià i de bon cavaller. Ha engegat a dida, amb tots els respectes, els padrins que li va trametre el general Cavalcanti, desafiant-lo perquè s'atre- ví a fer algun judici poc falaguer del conegut acte d'heroisme que va donar fama al combat de Tizza. Ben fet, don *Alejandro*!

* * *

Els maçons italians no saben com fer-ho per posar-se enfront del feixisme. Els que es diuen del ritu escocés afalaguen els feixistes. Aquests avui són la representació de la força i és natural que tinguin amics.

Els maçons de l'altra branca, que diuen ne- gre, quan els escocesos diuen blanc, es mos- tren retrets.

De totes maneres, es veu ben clar que els maçons italians, que són tan valents per insul- tar el Sant Pare, temen els feixistes. És natural. El Sant Pare no té canons ni exèrcit...

* * *

La Junta local de Reformes Socials ha obert una enquesta per que tots els ciutadans don- guin l'opinió sobre l'hora de començar els es- pectacles, per tal d'harmonitzar el nou tarannà

de vida de treball amb les estonetes nocturnes d'esplai.

Confessem que a nosaltres no ens interessa tant el rellotge com altres molts aspectes dels divertiments i sobre tot del teatre: moraliat, es- tètica, ensenyament, etc.

Perquè, que hi fa que comencin a l'hora si no van a l'hora?

* * *

To just nomenat el senyor Villanueva per la Comissaria (alta, eh!) del Marroc, s'ens posa malalt.

Recordem que el seu antecessor, el general Burguete, també va tenir aquest contratemps.

Recomanem, doncs, als homes de ciència mè- dica que estudiïn aquesta nova manifestació pa- tològica i desitgem que li trobin prompte un remei, perquè aviat puguin dar al senyor Vi- llanueva d'alta Comissaria.

* * *

En Lenin ha pronunciat un discurs (encara pronúncia), assegurant que el comunisme jamai ha fet concessions al capitalisme, i que tot el tracte del bolxevisme rus amb els Estats bur- gesos el té perquè és oportú.

A veure si ens entendrem, company Lenin: El bolxevisme es oportú o per mi? De segur que en llegir aquest dilema el company Lenin es decantarà pel segon.

* * *

Uns Sindicats estan organitzant mitins de con- troversia; però resulta que gairebé mai acut ningú a controvertir, i resulta allò que deia un conegut mestre: "Noi, el tenor tot sol ha can- tat un dúo espetarrant".

De totes maneres, en aquests afers sempre són més agradables les aries que els concertants, perquè solen resultar bastant desconcertats.

* * *

Nosaltres, amics de la tranquil·litat, estem es- verats davant l'empenta que les comunicacions prenen a Barcelona. Si un es descuida, el dei- xen fet un acordeon, entre cotxes, taxis, *autos*, bicicletes, motos, side-cars i demés maneres de fer patir del cor als pacífics supervivents del vuitcents.

Ja havíem pensat solucionar-ho caminant per sota terra quan ve el *metro* i no ens deixa ni un pam de via subterrània. Ens atravesava per tres bandes!

Haurem d'apendre de volar, sempre amb pe- rill, però, de topar amb un pardal o una pilota de futbol.

Noticiari

ESPANYA

—A l'històric Saló de Cent de la Casa Comunal de Barcelona tingué lloc l'acte de repartiment de premis a la Virtut per la Societat Econòmica d'Amics del País.

Entre els premis, nombrosíssims i valuosos per cert, cal remarcar aquest any el Premi d'Honor extraordinari a una dama realment també extraordinària pels seus mèrits, fundadora i sostenidora principal i ànima insubstituïble d'una empresa social que a Espanya no té parió i a l'Estranger cap altra consemblant que l'avenatgi. Ens referim a la molt il·lustre senyora donya Francisca Bonnemaison, vidua de don Narcís Verdaguer i Callis, en honra de la qual aprofitem gustosíssims l'avinentesa per a retre-li els homenatges de la nostra admiració i del nostre afecte.

—El Sindicat General de Tècnics de Catalunya, davant de l'actitud en què sembla col·locar-se la Federació Patronal de Catalunya respecte la creació d'organismes de control obrer en les fàbriques i tallers, celebrà una reunió extraordinària destinada a estudiar l'estat en què es troba aquesta qüestió en la nostra ciutat, prenent per unanimitat, els següents acords:

Primer. El S. G. T. de C. veuria amb satisfacció que es confirmés el propòsit dels Sindicats obrers de substituir els antics delegats de taller en general entrebancadors de la producció, per comissions tècniques d'obriers que fiscalitzin la marxa de l'establiment, especialment en el que es refereix a compliment dels contractes de treball, règim de jornada, admissió i acomiadament d'obriers, etc.

Segon. El S. G. T. de C. considera indispensable que les comissions de control siguin la genuïna representació dels diferents sindicats obrers i de tècnics als quals pertanyin els treballadors de cada establiment. Perquè la fiscalització sigui justa i eficaç, hauran d'estudiar-se formes de representació proporcional que permetin elegir els esmentats organismes en col·laboració harmònica entre tots els elements interessats.

Tercer. El control obrer sobre la producció industrial ha de tenir per objecte afavorir abans que tot l'interès de la col·lectivitat, donant impuls a la producció i preocupant-se especialment de facilitar la reorganització econòmica de la indústria, per tal d'obtenir preus de cost més reduïts, sense necessitat d'apel·lar a l'augment d'hores de treball ni a la reducció de jornals. Com a conseqüència d'aquesta reorganització haurà

d'exigir-se la reducció dels preus de venda dels articles de consum i dels productes manufacturats.

Quart. Les atribucions de les comissions de control hauran de reglamentar-se suficientment per a evitar l'extralimitació de llurs funcions sindicals en què, amb freqüència, incorrien els antics delegats de taller, amb perjudici manifest per al bon rendiment de la producció industrial.

Cinquè. El S. G. T. de C. s'afirma novament en els principis que sempre han sustentat els tècnics organitzats, o sia: igualtat de drets i deures dels tres factors que concorren a la producció industrial, o siguin, Treball, Direcció i Capital. Conseqüència d'aquesta igualtat de drets ha d'ésser el repartiment equitatiu dels beneficis de la producció entre els dits tres factors. Per sobre de l'interès particular dels diferents factors que intervenen en la producció industrial, ha de col·locar-se sempre l'interès suprem de la col·lectivitat.

Sisè. El S. G. T. de C. es complau en adreçar aquesta crida a tots els elements interessats en la bona marxa de la producció industrial (patrons, tècnics directors i obrers manuals), per tal de que per mitjà de llurs organitzacions sindicals, concretin llurs respectius criteris en aquestes hores de les "indeclinables prerrogatives del patró", després d'haver sabut resistir pacientment el lamentable mètode de control posat generalment en pràctica pels antics delegats de taller. Aquest criteri de domini feudal del patró sobre la indústria que regeix, sols conduirà a impossibilitar definitivament tota solució harmònica del problema social.

—La "Gaceta" ha publicat un Reial Decret aprovant el Reglament provisional per a l'aplicació de la llei reformada relativa als accidents del treball, de 10 de gener de l'any passat.

Després de les disposicions generals, tracta de les obligacions, de les reclamacions, dels serveis administratius, de la precisió dels accidents, de les responsabilitats, de les incapacitats i dels segurs contra els accidents del treball.

També insereix el quadro de valoracions.

ESTRANGER

—Les imposicions de Moscou han produït una altra divisió dels comunistes francesos. Entre altres coses la I. M. imposa als companys de França la ruptura de relacions amb la Francmaçoneria i amb la Lliga dels Drets de l'Home. Vetaquí que ara parlen bé els de Moscou. Sempre com ara!

—El govern italià ha aprovat les condicions del treball adoptades per la 3.ª secció de la Conferència Internacional del Treball de Ginebra.

Obra de gran interès:

Los Tribunales para niños

EL TRIBUNAL PARA NIÑOS EN BARCELONA
Y SU ACTUACIÓN EN EL PRIMER SEMESTRE
— DE FUNCIONAMIENTO —

PER

Ramon Albó i Martí

President de dit Tribunal

amb un pròleg de

Avelí Montero Rios i Villegas

Autor de la llei de Tribunals per a nens

PREU: 10 Pessetes

EL PRODUCTE ES DESTINA A INSTITUCIONS PROTECTORES DE LA INFANCIA

SERVEIS DE LA COMPANYIA TRASATLANTICA

Línia de Cuba Mèxic.— Servei mensual, sortint de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 i de Corunya el 21, per a Habana i Veracruz. Sortides de Veracruz el 16 i de Habana el 20 de cada mes per a Corunya, Gijon i Santander.

Línia de Buenos-Aires.— Servei mensual sortint de Barcelona el 4, de Màlaga el 5 i de Càdiz el 7, per a Santa Creu de Tenerife, Montevideo i Buenos-Aires; emprenent el viatge de tornada des de Buenos-Aires el dia 2 i de Montevideo el 3.

Línia de New-York, Cuba, Mèxic.— Servei mensual, sortint de Barcelona el 25, de València el 26, de Màlaga el 28 i de Càdiz el 30, per a New-York, Habana i Veracruz. Retorn de Veracruz el 27 i de Habana el 30 de cada mes, amb escala a New-York.

Línia de Venezuela Colombia.— Servei mensual, sortint de Barcelona el 10, de València el 11, de Màlaga el 13 i de Càdiz el 15 de cada mes, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma, Puerto-Rico i Habana. Sortida de Colón el 12 per a Sabanilla, Curasao, Puerto-Cabello, La Guaira, Puerto-Rico, Canaries, Càdiz i Barcelona.

Línia de Fernando Póo.— Servei mensual, sortint de Barcelona el 2, de València el 3, d'Alacant el 4 i de Càdiz el 7, per a Les Palmes, Santa Creu de Tenerife, Santa Creu de la Palma i part de la costa occidental de Africa. Retorn de Fernando Póo el 2, fent les escales de Canàries i de la Península indicades en el viatge d'anada.

A més dels indicats serveis, la Companyia Trasatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a New-York, dels ports del Cantàbric a New-York i la Línia de Barcelona a Filipines, les sortides de les quals no són fixes i s'anunciaran oportunament a cada viatge.

Aquests vapors admeten càrrega en les condicions més favorables i passatgers, als quals la Companyia dona allotjament molt còmode i tracte esmerat, com té acreditat en son dilatat servei. Tots els vapors porten telegrafia sense fils.

LEGIA

CONEJO

REHUSAR BOTELLAS MAL TAPADAS

Acadèmia Cots

FUNDADA EN 1879

Carrer dels Arcs, n.º 7, pral. (Travessia de Plaça Sta. Ana a Plaça Nova)

CENTRE D'ENSENYAMENT ESSENCIALMENT PRÁCTIC, DE COMERÇ

Reforma de lletra.—Ortografia.—Correspondència comercial.—Documentació.—Pràctiques d'escriptori.—*Mecanografia*.—Càlcul mercantil i Teneduria de Llibres per partida doble, aplicats a tota classe d'empreses incluídes la *Banca* i la *Borsa*.—El Títol de Tenedor de Llibres, previs exàmens per perits i professors mercantils.—*Classes especials per a senyorettes*.—Practical of School Languages (Llengües vives) per professors estrangers i per mètodes moderns purament pràctics.—*Taquigrafia*.—*Geografia comercial*.—*Llenguàfons*.

FRANQUEO CONCERTADO

Ateneu A. G.—Expte. Gransdes, 20, Barcelona